

İÇİNDEKİLER

ONBİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	5
GENEL PLAN	7
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR	27

GİRİŞ

DEVLET VE KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİ

I. BİRLİKTE YAŞAMA ZORUNLULUĞU, OTORİTE İHTİYACI VE DEVLET	29
1. Toplum Hâlinde Yaşama Zorunluluğu	29
2. Otorite İhtiyacı ve Devlet	30
3. Devletin Ortaya Çıkışını Açıklayan Teoriler.....	31
II. TÜZEL KİŞİLİK KAVRAMI VE DEVLET	32
1. Kişi Kavramı	32
2. Anayasa ve Tüzel Kişilik Kavramı	35
3. Tüzel Kişilik Kavramının Kabûlünü Doğuran İhtiyaçlar	36
4. Târihsel Süreç İçinde Devlet Tüzel Kişiliği.....	39
III. KAMU TÜZEL KİŞİLERİ.....	43
1. Anayasada Düzenlenen Kamu Tüzel Kişileri	44
a. Devlet Tüzel Kişiliği.....	44
b. Anayasada Düzenlenen Diğer Kamu Tüzel Kişileri.....	45
2. Kanunla Düzenlenen Kamu Tüzel Kişileri	46
3. İdârî Kararla Kurulan Kamu Tüzel Kişileri	48
4. Kanunla Nitelendirilmeyen Kurumlar.....	49
5. Niteliği Tartışmalı Kurumlar	51
6. Tamamlayıcı Açıklamalar.....	55
7. Kamu Tüzel Kişiliği Niteliğine Bağlanan Sonuçlar	59

BİRİNCİ BÖLÜM

İDÂRE HUKÛKUNUN GENEL KAVRAMLARI VE İLKELERİ

I. İDÂRE HUKÛKUNUN GENEL KAVRAMLARI.....	63
A. İDÂRE KAVRAMI	63
1. Kelime ve Kavram Olarak İdâre	63
2. Kamu İdâresi - Özel İdâre Ayrımı.....	64
3. İdârenin Diğer Devlet Organlarından Ayrımı	66
a. Organik Anlamda İdâre	66
b. İşlevsel Anlamda İdâre	67
aa. İdârî İşlev Dışında Olan Faâliyetler	68
bb. İşlevsel Anlamda İdâre İçinde Yer Alan Kuruluşlar	69

B. İDÂRE HUKÛKUNUN TANIMI VE ÖZELLİKLERİ.....	72
1. İdâre Hukûkunun Tanımı ve İdâre Hukûku Sistemleri	72
a. İdâre Hukûkunun Tanımı	72
b. İdâre Hukûku Sistemleri	73
2. İdâre Hukûkunun Özellikleri	75
3. İdâre Hukûkunun Diğer Hukuk Dalları ile İlişkisi	77
C. FRANSA'DA İDÂRE HUKÛKUNUN DOĞUŞU	79
1. İdârî Yargının Ortaya Çıkışı	80
2. Ders Olarak İdâre Hukuku	82
D. TÜRKİYE'DE İDARE HUKÛKUNUN GELİŞİMİ	83
1. Osmanlı Klâsik Dönemi	84
a. Klâsik Dönemde Hukuk Sistemi	84
b. Klâsik Dönemde Devlet Yönetimi	85
c. Klâsik Dönemde İdârî Düzenlemeler	90
2. Osmanlı Modern Dönemi	92
a. Devlet Yönetiminde Gelişmeler.....	93
b. Kânûn-ı Esâsî ve İdâre Hukûku	97
3. Cumhuriyet Dönemi Gelişmeler	97
4. Ders Olarak İdâre Hukûku	98
E. İDÂRE HUKÛKUNUN KAYNAKLARI	100
1. Asıl Kaynaklar	100
a. Yazılı Kaynaklar.....	100
b. Yazılı Olmayan Kaynaklar.....	104
2. Yardımcı Kaynaklar	105
F. İDÂRE HUKÛKUNUN UYGULAMA ALANI	106
1. Kamu Gücü Kıtası	107
2. Kamu Hizmeti Kıtası	108
3. İdârî İşlev Kıtası	109
II. İDÂRE HUKÛKUNU ETKİLEYEN ANAYASAL İLKELER	110
A. HUKUK DEVLETİ İLKESİ.....	110
1. Hukuk Devleti İlkesinin Anlamı ve Özellikleri	110
2. Hukuk Devleti-İdâre Hukûku İlişkisi	114
B. SOSYAL DEVLET İLKESİ	116
1. Sosyal Devlet İlkesinin Anlamı ve Özellikleri.....	116
2. Sosyal Devlet-İdâre Hukûku İlişkisi	117
C. EŞİTLİK İLKESİ.....	118
1. Eşitlik İlkesinin Anlamı ve Özellikleri.....	118
2. Eşitlik İlkesi-İdâre Hukûku İlişkisi	119
D. İDÂRENİN KÂNÛNÎLİĞİ İLKESİ	120
E. MERKEZDEN YÖNETİM-YERİNDEN YÖNETİM İLKESİ	124

1. Merkezden Yönetim.....	124
a. Merkezden Yönetimin Özellikleri.....	125
b. Merkezden Yönetimin Yararları ve Sakıncaları	125
c. Yetki Genişliği İlkesi.....	127
2. Yerinden Yönetim.....	128
a. Yerinden Yönetimin Özellikleri.....	128
b. Yerinden Yönetimin Yararları ve Sakıncaları	129
F. İDÂRENİN BÜTÜNLÜĞÜ İLKESİ	130
1. Hiyerarşi	131
a. Hiyerarşinin Özellikleri	132
b. Hiyerarşi Yetkisinin Kapsamı	133
2. İdârî Vesâyet	134
a. İdârî Vesâyet Denetiminin Anlamı ve Amacı	134
b. İdârî Vesâyetin Özellikleri.....	137
c. İdârî Vesâyet Yetkisinin Kapsamı	139

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK İDÂRE TEŞKÎLÂTININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

I. MERKEZDEN YÖNETİM.....	142
A. MERKEZ (BAŞKENT) TEŞKÎLÂTI	142
1. Cumhurbaşkanı	142
a. Yürütme ve İdâreye İlişkin Görev ve Yetkileri	143
b. Cumhurbaşkanının Sorumluluğu.....	146
c. Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı	148
2. Bakanlıklar ve Bakanlar	151
a. Bakanlıklar ve Bakanların Mevcut Durumu	152
b. Bakanların Görevleri	155
c. Bakanlık Teşkilâtı.....	156
3. Merkeze Yardımcı Kuruluşlar	157
a. Danıştay	157
b. Sayıştay	158
c. Millî Güvenlik Kurulu	159
d. Ekonomik ve Sosyal Konsey	159
B. MERKEZİN TAŞRA TEŞKÎLÂTI.....	160
1. İl İdâresi.....	161
a. Vâli	161
b. Bakanlıkların İl Teşkilâtları.....	164
c. İl İdâre Kurulu.....	164
2. İlçe İdâresi	165
a. Kaymakam.....	165
b. Bakanlıkların İlçe Teşkilâtları	167

c. İlçe İdâre Kurulu	168
3. Bölge İdâreleri	169
II. YERİNDEN YÖNETİM	169
A. YER BAKIMINDAN YERİNDEN YÖNETİM İDÂRELERİ	169
1. İL ÖZEL İDÂRESİ	170
a. İl Özel İdâresinin Görev ve Yetkileri	173
aa. İl Özel İdâresinin Görevleri	173
bb. İl Özel İdâresinin Yetkileri	174
b. İl Özel İdâresinin Organları	175
aa. İl Genel Meclisi	175
(1) İl Genel Meclisinin Oluşumu	175
(2) İlk Toplantı ve Başkanlık Dîvanı	177
(3) Meclis Toplantıları	177
(4) Meclis Kararlarının Kesinleşmesi	179
(5) Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları	180
bb. İl Encümeni	181
(1) İl Encümeninin Oluşumu	181
(2) Encümen Toplantısı	181
cc. Yürütme Organı: Vâli	182
c. Diğer Hususlar	183
aa. Görevden Uzaklaştırma	183
bb. Komisyonlar	184
cc. İl özel İdâresi Teşkilâtı	184
2. BELEDİYE İDÂRESİ	185
a. Kuruluş, Görevler ve Yetkiler	185
aa. Belediyelerin Kurulacağı Yerler	185
bb. Belediyenin Görevleri	186
cc. Belediyenin Yetkileri	188
b. Belediyenin Organları	189
aa. Belediye Meclisi	189
(1) Belediye Meclisinin Oluşumu	189
(2) Toplantı ve Çalışma Usûlü	190
(3) Meclis Kararlarının Kesinleşmesi ve Yürürlüğü	192
(4) Meclisin Feshi	194
(5) Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları	195
bb. Belediye Encümeni	195
(1) Belediye Encümeninin Oluşumu	195
(2) Belediye Encümen Toplantısı	196
cc. Belediye Başkanı	197
(1) Belediye Başkanının Seçimi	197

(2) Belediye Başkanının Görevleri	197
(3) Belediye Başkanlığının Sona Ermesi.....	198
c. Diğer Hususlar	200
aa. Komisyonlar	200
bb. Stratejik Plân ve Performans Plânı.....	200
cc. Belediye Teşkilâtı	200
3. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	201
a. Büyükşehir Belediyesinin Kuruluşu	203
b. Büyükşehir Belediyesinin Görevleri	203
c. Büyükşehir Belediyesinin Organları	209
aa. Büyükşehir Belediye Meclisi	209
bb. Büyükşehir Belediye Encümeni.....	211
cc. Büyükşehir Belediye Başkanı	212
d. Diğer Hususlar	213
aa. İhtisas Komisyonları	213
bb. Büyükşehir Belediye Teşkilâtı.....	213
4. KÖY İDÂRESİ	214
a. Tanım, Kurulması ve Kaldırılması	214
b. Köy İdâresinin Görev ve Yetkileri	216
c. Köy İdâresinin Organları.....	217
aa. Köy Derneği.....	217
bb. Köy İhtiyar Meclisi.....	217
cc. Muhtar.....	218
d. Görevden Alınma	219
e. Köy Personeli	220
f. Köy Bütçesi.....	220
5. MAHALLE İDÂRESİ ve MAHALLÎ İDÂRE BİRLİKLERİ	221
a. Mahalle İdâresi	221
b. Mahallî İdâre Birlikleri	221
B. KAMU KURUMLARI: HİZMET BAKIMINDAN YERİNDEN YÖNETİM İDÂRELERİ	223
1. Kamu Kurumlarının Ortak Özellikleri.....	224
2. Kamu Kurumlarının Çeşitleri	227
3. Kamu Kurumlarının Mevcut Durumu	230
C. KAMU KURUMU NİTELİĞİNDE MESLEK KURULUŞLARI.....	233
1. Meslek Kuruluşu Tanımı ve Oluşumu.....	233
2. Meslek Kuruluşlarının Ortak Özellikleri.....	234
3. Meslek Kuruluşlarının Görevleri.....	235
D. DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR	236
1. Tanımı ve Ortaya Çıkış Sebepleri.....	236
2. Ortak Özellikleri.....	238

3. İdârî Teşkilât İçindeki Yeri.....	242
E. CUMHURBAŞKANLIĞI OFİSLERİ	245

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İDÂRENİN GÖREVLERİ (KAMU HİZMETİ-KOLLUK)

I. KAMU HİZMETİ	249
A. KAMU HİZMETİ KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ	249
1. Kamu Hizmeti Kavramı	249
2. Kamu Hizmetine Hâkim Olan İlkeler.....	253
a. Devamlılık.....	254
b. Değişebilirlik ve Uyarlanma	255
c. Yararlanmada Eşitlik ve Tarafsızlık	256
d. Kamu Hizmetlerinin Bedâvalığı	258
B. KAMU HİZMETİNİN YÜRÜTÜLÜŞ BİÇİMLERİ	259
1. Kamu Hizmetinin İdâre Tarafından Yürütülmesi:Emânet Usûlü	260
2. Kamu Hizmetinin Özel Hukuk Kişilerince Yürütülmesi Usûlleri	260
a. Müşterek Emânet Usûlü.....	261
b. İltizam Usûlü.....	262
c. Ruhsat (izin) Usûlü	263
d. İmtiyaz Usûlü.....	265
aa. İçeriği ve Özellikleri	265
bb. İmtiyazda Genel Kurallar	266
cc. Tarafların Hak ve Yükümlülükleri	267
dd. İmtiyaz Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Malların Paylaşımı	268
3. Kamu Hizmetinin Sunumunda Vakıf Modeli.....	269
a. Vakfın Anlamı ve Târîhi Gelişimi	269
b. Osmanlı Döneminde Vakıfların Sunduğu Kamu Hizmetleri	273
II. KOLLUK FAALİYETİ (GÜVENLİK KAMU HİZMETİ).....	277
A. GÜVENLİK VE KOLLUK KAVRAMLARI	277
1. Güvenlik Kavramı.....	277
a. Devletin Güvenliğinin Sağlanması	278
b. Kişilerin Güvenliğinin Sağlanması	281
2. Kolluk Kavramı.....	281
B. KAMU DÜZENİ KAVRAMI VE UNSURLARI	281
1. Kamu Düzeni Kavramı	281
2. Kamu Düzeninin Unsurları.....	283
C. ADLÎ KOLLUK-İDÂRÎ KOLLUK AYRIMI.....	291
1. Adlî Kolluk.....	291
2. İdârî Kolluk.....	293
D. İDÂRÎ KOLLUK TÜRLERİ VE ÖZEL GÜVENLİK.....	299

1. Genel İdârî Kolluk	300
2. Özel İdârî Kolluk	303
3. Özel Güvenlik	304
E. KOLLUĞUN GÖREV ALANI	306
1. Kamunun Ortak Kullanımına Ayrılan Yerler.....	306
2. Kamuya Açık Yerler	306
3. Kişilerin Toplu Bulunduğu Yerler.....	307
4. Kapalı Alanlar	307
F. KOLLUK GÜCÜNÜN İDÂRÎ DÜZENİ.....	308
1. Kolluk Makamları	308
2. Kolluk Âmirleri.....	310
3. Kolluk Personeli.....	311
G. KOLLUK İŞLEM VE EYLEMLERİ	311
1. Düzenleyici Kolluk İşlemleri.....	312
2. Bireysel Kolluk İşlemleri	313
3. Kolluk Eylemleri.....	313
H. KOLLUK YETKİLERİNİN KARŞILIKLI ETKİLEŞİMİ	313
1. Genel İdârî Kolluk Yetkilerinde Etkileşim	314
2. Genel İdârî Kolluk-Mahallî İdâre Kolluğu Etkileşimi	314
3. Mahallî İdâre Kollukları Arasında Etkileşim	314
4. Genel İdârî Kolluk-Özel İdârî Kolluk Etkileşimi.....	315
5. Özel İdârî Kolluk Yetkilerinde Etkileşim.....	315
I. KOLLUK USÛLLERİ.....	315
1. Serbestlik Usûlü.....	316
2. Bildirim Usûlü	316
3. İzin Usûlü.....	317
K. KOLLUK YETKİLERİNİN SINIRLARI.....	318
1. Kanunla Düzenlenmesi.....	318
2. Anayasada Belirtilen Sebeplere Dayanılması	319
3. Ölçülülük İlkesine Uyulması	319
3. Yer ve Zamana Göre Davranılması	320
4. Takdir Yetkisinin Hukûka Uygun Kullanılması	320

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İDÂRENİN YETKİLERİ (İDÂRÎ İŞLEMLER-EYLEMLER VE SÖZLEŞMELER)

I. İDÂRÎ İŞLEMLER	321
A. İDÂRÎ İŞLEM KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ	321
1. İdârî İşlem Kavramı.....	321
2. İdârî İşlemin Özellikleri.....	325
3. İcrâî İşlem-İcrâî Olmayan İşlem	328
4. İdârî İşlem- Diğer İşlemler Ayrımı.....	334

B. İDÂRÎ İŞLEMİN TÜRLERİ	337
1. Maddî Bakımdan İdârî İşlemler	337
a. Düzenleyici İşlemler	337
aa. Cumhurbaşkanlığı Kararnâmeleri	339
bb. Yönetmelik	346
cc. Diğer Düzenleyici İşlemler	350
b. Birel (Bireysel) İşlemler	351
2. İrade Açıklayanların Sayısı Bakımından İdârî İşlemler	353
a. Basit (Tek) İradeli İşlemler	353
b. Kurul (Kolektif) İşlemler	353
c. Birleşme (Karma) İşlemler	354
d. Zincir (Aşamalı) İşlemler	354
3. Açıklanan İradenin Şekline Göre İdârî İşlemler	355
a. Sarih İdârî İşlemler	355
b. Zımnî İşlemler	355
4. Hukûkî Etkisine Göre İdârî İşlemler	356
a. İnşâî-İzhârî İşlemler	356
b. Yararlandırııcı-Yükümlendirici İşlemler	357
c. Sürekli-Geçici Etkili İşlemler	357
d. İsteğe Bağlı Olan-Olmayan İşlemler	358
5. Kazanılmış Hak ve Müesses Durum	358
a. Kazanılmış Hak	358
b. Müesses Durum	361
C. İDÂRÎ İŞLEMLERİN UNSURLARI	364
1. İdârî İşlemin Yetki Unsuru	364
a. Yetki Unsurunun Özellikleri	365
b. Yetkilerin Kullanımında İstisnâlar	367
c. Yetki Çeşitleri	377
aa. Kişi Bakımından Yetki	377
bb. Konu Bakımından Yetki	381
cc. Yer Bakımından Yetki	382
dd. Zaman Bakımından Yetki	383
d. Mündemiç Yetki	385
e. Re'sen İcrâ Yetkisi	386
2. İdârî İşlemin Biçim Unsuru	389
a. İdârî İşlemin Şekli	389
b. İdârî İşlemin Usûlü	394
3. İdârî İşlemin Sebep Unsuru	401
a. Sebep Unsurunda Hukûka Aykırılıklar	404
b. Sebeplerin Çokluğu ve Sebep İkâmesi	407
4. İdârî İşlemin Konu Unsuru	409

a. İmkânsız Bir Konuda İşlem Yapılması	410
b. Hukûka Aykırı İşlem Tesis Edilmesi.....	411
c. Sebep- Konu İlişkisinde Sakatlık	415
5. İdârî İşlemin Maksat Unsuru	417
a. Kamu Yararına Yabancı Amaçla Hareket Edilmesi.....	418
b. Kanûnun Özel Maksudının Dışına Çıkılarak İşlem Yapılması.....	420
c. Usûl Saptırması ve Maksatların Çokluğu	421
D. İDÂRÎ İŞLEMLERDE SAKATLIĞIN SONUÇLARI	423
1. İdârî İşlemin Yokluğu	423
a. Yokluk Müeyyidesine Yaklaşımlar	424
b. Yokluk Müeyyidesine Tâbi Olabilecek Sakatlıklar	427
c. Yokluğun Tespiti.....	429
2. İdârî İşlemin İptal Edilebilirliği	430
E. İDÂRÎ İŞLEMLERLE İLGİLİ DİĞER HUSUSLAR.....	431
1. Bağlı Yetki ve Takdir Yetkisi.....	431
2. İdârî İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi	436
3. İdârî İşlemlerin Kaldırılması ve Geri Alınması	438
a. İdârî İşlemlerin Kaldırılması.....	439
b. İdârî İşlemin Geri Alınması	441
II. İDÂRÎ EYLEMLER	451
A. İDÂRÎ EYLEM KAVRAMI VE ÇEŞİTLERİ	451
1. İdârî Eylem Kavramı	451
2. İdârî İşlem-Eylem (Fiil) Ayrımı	452
3. İdârî Eylem-İdârî Olmayan Eylem Ayrımı.....	453
a. İdârenin İdârî Eylemleri.....	454
b. İdârenin İdârî Olmayan Eylemleri.....	457
B. İDÂRÎ EYLEMİN UNSURLARI.....	460
1. Bir İdârenin Varlığı.....	460
2. Eylemin İdâreye Bağlanabilmesi	461
3. Eylemin İdârî İşleve İlişkin Olması	462
C. İDÂRÎ EYLEMİN SONUÇLARI.....	463
1. İdârî İşleme Dayalı Eylemlerin Hukûkî Sonucu	464
2. Saf İdârî Eylemlerin Hukûkî Sonucu.....	464
3. İdârenin Haksız Fiilinin Hukûkî Sonucu.....	465
III. İDÂRÎ SÖZLEŞMELER	465
A. İDÂRÎ SÖZLEŞME KAVRAMI VE TÜRLERİ	465
1. İdârî Sözleşme Kavramı ve Kıstasları	465
2. Türk Hukûkunda Sözleşme Türleri	470
B. SÖZLEŞMELERİN AKDEDİLMESİ: İHÂLE.....	476
1. Genel Bilgiler.....	476
2. Kamu İhâlelerine Hâkim Olan İlkeler.....	480

3.	İhâle Usûlleri.....	483
a.	Devlet İhâle Kânûnunda İhâle Usûlleri	483
b.	Kamu İhâle Kânûnunda İhâle Usûlleri	485
4.	İhâlenin Aşamaları.....	488
5.	İhâle Sürecinin İdârî Denetimi	492
a.	Başvuru Esasları.....	492
b.	İdâreye Şikâyet Başvurusu.....	493
c.	Kamu İhâle Kurumuna İtirazen Şikâyet Başvurusu	494
C.	SÖZLEŞMELERDE TARAFLARIN HAK VE BORÇLARI.....	495
1.	İdârenin Yetkileri ve Yükümlülükleri.....	496
a.	İdârenin Yetkileri	496
b.	İdârenin Yükümlülükleri	498
2.	Sözleşmecinin Hakları ve Borçları	499
a.	Sözleşmecinin Hakları.....	499
b.	Sözleşmecinin Borçları.....	499
D.	YENİ OLAYLARIN SÖZLEŞMEYE ETKİSİ.....	501
1.	Fedürens (<i>Fait du Prince</i>) Teorisi	501
2.	Öngörülemezlik Teorisi.....	502
3.	Mücbir Sebep	504
E.	İDÂRÎ SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ	507
1.	Genel Olarak Sözleşmelerin Sona Ermesi	507
2.	Kamu İhâle Sözleşmeleri Kânûnu'ndaki Düzenlemeler	508
F.	İDÂRÎ SÖZLEŞMELERDE YARGISAL DENETİM	509

BEŞİNCİ BÖLÜM

İDÂRENİN GÖREVLİLERİ

I.	KAMU GÖREVLİSİ KAVRAMI VE MEMURLUK MESLEĞİ.....	517
A.	KAMU GÖREVLİSİ VE MEMUR KAVRAMLARI	517
1.	Genel Olarak Kamu Görevlisi Kavramı.....	517
2.	İdâre Hukûkuna Göre Kamu Görevlisi Kavramı	520
3.	Devlet Memurları Kânûnu'ndaki Düzenlemeler	524
B.	MEMURLUK MESLEĞİ VE İLKELERİ	525
1.	Memurluk Mesleği	525
2.	Memurluk Mesleğinin İlkeleri.....	527
a.	Sınıflandırma İlkesi	527
b.	Kariyer İlkesi	530
c.	Liyakât İlkesi	530
3.	Memurluğa Girişteki İlkeler	531
a.	Serbestlik İlkesi.....	531
b.	Eşitlik İlkesi	532

c. Görevin Gerektirdiği Niteliklerden Başka Bir Niteliğin Aranmaması İlkesi	532
4. Memur Olabilmenin Genel Şartları	533
a. Vatandaşlık Şartı	533
b. Yaş Şartı	533
c. Öğrenim Şartı	533
d. Kamu Haklarından Mahrum Olmamak Şartı	534
e. Askerlik Şartı	534
f. Sağlık Şartı	535
g. Bâzı Suçlardan Mahkûm Olmamak Şartı	535
h. Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması	537
C. ATAMA AŞAMALARI, İLERLEME VE ÇALIŞMA SAATLERİ	538
1. Atama Aşamaları	538
a. Kadroların Duyurulması	538
b. Sınav Aşaması	539
c. Atama ve Adaylık Aşaması	539
d. Aslî Memurluğa Atanma	540
e. Göreve Başlama	540
2. İstisnâî Memurluk	542
3. Memurların İlerlemesi	543
4. Çalışma Saatleri	544
5. Hizmet İçinde Yetiştirilme	545
II. YÜKÜMLÜLÜKLER, YASAKLAR VE HAKLAR	546
A. MEMURLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ: ÖDEVLER	546
1. Devlete ve Anayasaya Sadakat	546
2. Tarafsızlık	547
3. Emirlere İtaat	547
4. İş Başında Bizzat Bulunma	548
5. Mal Bildiriminde Bulunma	548
6. Kılık-Kıyâfet Yükümlülüğüne Uyma	550
7. İşbirliği İçinde Çalışma	551
8. Resmî Belge, Araç ve Gereçleri Geri Verme	551
B. MEMURLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YASAKLAR	551
1. İkinci Bir Görev Alma Yasağı	551
2. Ticârî Faâliyetde Bulunma Yasağı	552
3. Grev ve Toplu Çekilme Yasağı	552
4. Hediye ve Borç Alma, Menfaat Sağlama Yasağı	552
5. Siyâsî Faâliyetde Bulunma Yasağı	554
6. Gizli Bilgileri Açıklama Yasağı	554
7. Dernek Kurma ve Üye Olma Yasağı	555
8. Ayrıldığı Kuruma Karşı Görev Alma Yasağı	555

C. MEMURLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN HAKLAR.....	555
1. Güvenlik Hakkı (Memurluk Temînatı).....	555
2. Hizmet Hakkı	555
3. Şikâyet ve Dâvâ Hakkı.....	556
4. Sendika Hakkı	556
5. İzin Hakkı	556
6. Aylık (Maaş) Hakkı	558
7. Yolluk Hakkı	558
8. Emeklilik Hakkı	558
9. İstifa Hakkı	558
10. Sosyal Haklar	559
III. DİSİPLİN, CEZÂ VE HUKÛKÎ SORUMLULUKLAR	560
A. MEMURUN DİSİPLİN SORUMLULUĞU	560
1. Disiplin ve Disiplin Hukûku	560
2. Cezâlar ve Disiplin Yaptırımları	562
3. Disiplin Hukûkunun Temel İlkeleri.....	565
a. Kanûnîlik İlkesi.....	566
b. Bir Fiil İçin Bir Yaptırım İlkesi	568
c. Geçmişe Yürümeme İlkesi	569
d. Lehe Olan Hükûmün Uygulanması İlkesi	569
e. Hukûka Aykırı Delilin Kullanılmaması İlkesi	570
f. Ölçülülük İlkesi	572
g. Gizlilik İlkesi	573
h. Gerekçe İlkesi	573
ı. Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi	574
i. Alt Cezâ Uygulaması	574
k. Başvuru Yollarının Gösterilmesi	575
l. Sendika Temsilcisinin Disiplin Kurulunda Bulunması.....	576
4. Disiplin Cezâlarının Çeşitleri	576
a. Uyarma Cezâsı.....	576
b. Kınama Cezâsı.....	577
c. Aylıktan Kesme Cezâsı	577
d. Kademe İlerlemesinin Durdurulması Cezâsı	578
e. Devlet Memurluğundan Çıkarma Cezâsı	579
5. Disiplin Soruşturması Usûlü.....	579
a. Disiplin Soruşturmasının Açılması	580
b. Disiplin Kararı ve Yetkili Makamlar.....	587
c. Disiplin Cezâsında Zaman Aşımı	589
d. Tebliğ ve Uygulama	591
e. Disiplin Konusunda Diğer Hususlar.....	593
6. Disiplin Cezâlarına Karşı Başvuru Yolları	596

a. İtiraz	597
b. Yargısal Başvuru	598
7. Disiplin Cezâlarının Ortadan Kalkması	598
a. Geri Alınma	598
b. Silinme	600
c. Mahkeme Tarafından İptal Edilme	601
d. Af Kânûnu İle Kaldırılma	601
8. Görevden Uzaklaştırma	601
B. MEMURUN CEZÂ SORUMLULUĞU	603
1. Memurların Korunması İhtiyacı ve İzin Sistemi	604
2. İzin Sisteminin Kapsamı	607
3. Suçun Öğrenilmesi ve Ön İnceleme	611
4. Soruşturma İzni ve Yetkili Merciler	614
5. İtiraz ve İtiraz Mercileri	616
C. MEMURLARIN HUKÛKÎ SORUMLULUĞU	618
1. Memurun İdâreye Karşı Sorumluluğu	618
2. Memurun Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu	622
IV. MEMURLUĞUN SONA ERMESİ VE EMEKLİLİK	630
A. MEMURLUĞU SONA ERDİREN HALLER	630
1. İstifa (Çekilme)	630
2. Mustafi (Çekilmiş) Sayılma	630
3. Memurluktan Çıkarılma (İhraç)	631
4. Koşullarda Eksiklik	631
5. Bağdaşmazlık	632
6. Ölüm	632
7. Emeklilik	632
B. MEMURLARDA EMEKLİLİK	632
1. Emeklilik Sebepleri	632
2. Emeklilik Hakları	633

ALTINCI BÖLÜM

İDÂRENİN SORUMLULUĞU

I. İDÂRENİN SORUMLULUĞU VE TARİHİ GELİŞİMİ	635
A. SORUMLULUK VE İDÂRENİN SORUMLULUĞU KAVRAMLARI	635
1. Genel Olarak Sorumluluk Kavramı	635
2. İdârenin Hukûkî Sorumluluğu Kavramı	636
B. İDÂRÎ SORUMLULUĞUN GELİŞİMİ VE HUKÛKÎ TEMELİ	638
1. İdârî Sorumluluğun Doğuşu	638
a. Fransız Hukûkunda	639
b. Türk Hukûkunda	639

2. İdârî Sorumluluğun Hukûkî Temeli	641
3. İdârî Sorumluluğun Bağımsızlığı	643
II. İDÂRE HUKÛKUNDA SORUMLULUK TÛRLERİ	644
A. KUSUR SORUMLULUĞU	644
1. İdâre Hukûkunda Kusur Kavramı	645
2. Hukûka Aykırılık-Kusur İlişkisi	649
3. Kusûrun İspatı ve Kusur Karîneleri	652
4. Kusûrun Derecelendirilmesi	653
5. Hizmet Kusûru-Kişisel Kusur Ayırımı	656
6. Kişisel Kusûrun Varlığında Dâvânın Açılması	658
B. KUSURSUZ SORUMLULUK	662
1. Kusursuz Sorumluluğun Özellikleri	662
2. Kusursuz Sorumluluk İlkeleri	664
a. Risk İlkesi Gereğince Sorumluluk	666
aa. Risk Sorumluluğunun Özellikleri	667
bb. Risk Sorumluluğuna Yol Açan Durumlar	667
b. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk	678
aa. Özellikleri	680
bb. Sorumluluğu Doğuran Haller	681
C. ÖZELLİK ARZEDEN BÂZİ SORUMLULUK HALLERİ	687
1. Yasama Faâliyetinden Dolayı Sorumluluk	687
2. Uluslararası Sözleşmelerden Dolayı Sorumluluk	689
3. Yargısal Faâliyetlerden Doğan Sorumluluk	690
III. İDÂRENİN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI	694
A. İDÂRÎ DAVRANIŞ	694
1. İdârî Davranışın Varlığı	694
2. Davranışın İdâreye İsnadiyeti	695
B. ZARAR	696
1. Zararın Varlığı	696
2. Zararın Şartları	697
C. İLLİYET BAĞI	702
IV. İDÂRENİN SORUMLULUĞUNU ETKİLEYEN HALLER	703
A. MÜCBİR SEBEP	703
1. Mücbir Sebebin Şartları	704
2. Mücbir Sebebin Sonuçları	710
B. BEKLENİLMİYEN HÂL	711
1. Beklenilmeyen Hâlin Şartları	712
2. Beklenilmeyen Hâlin Sonuçları	713
C. ZARAR GÖRENİN DAVRANIŞI	713

1. Zarar Görenin Davranışının Şartları.....	713
2. Zarar Görenin Davranışının Sonuçları	718
D. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN DAVRANIŞI	719
1. Üçüncü Kişinin Davranışının Şartları.....	719
2. Üçüncü Kişinin Davranışının Sonuçları	722
V. ZARÂRIN TAZMİNİ	722
A. SORUMLU İDÂRENİN TESPİTİ	722
1. Devlet Tüzel Kişiliği.....	723
2. Kamu Görevlisinin Birden Fazla Görev Üstlenmesi	723
3. Faâliyetin Birden Fazla İdâre Tarafından Yürütülmesi.....	723
4. İdârî Vesâyet ve Arızî Görevliler	724
B. ZARÂRIN TAZMİNİNE İLİŞKİN İLKELER	724
1. Nakden Tazmin İlkesi	725
2. Sorumluluk Nispetince Tazmin İlkesi.....	726
3. Taleple Bağlılık İlkesi	726
4. Tam Tazmin İlkesi.....	728
5. Denkleştirme İlkesi.....	728
6. Tazmînât Talep Edebilecekler	729
C. ZARÂRIN MİKTARININ TESPİTİNDE İLKELER	730
1. Zarârın Hesaplanma Târîhi	731
2. Tazmînâtın Türü	733
3. Tazmînatta Fâiz	735

YEDİNCİ BÖLÜM

İDÂRENİN MALLARI, KAMULAŞTIRMA VE BÜTÇE

I. İDÂRENİN MALLARI.....	737
A. TEMEL KAVRAMLAR	737
1. İdârenin Mal İhtiyacı	737
2. İdârenin Mal İhtiyacının Karşıllanması	738
a. Olağan Usûller.....	738
b. Olağanüstü Usûller: İstimval	740
3. Kamu Malı-Kamusal Mal Kavramları	741
4. Kamusal Mal-Kamunun Özel Malı Ayrımı.....	741
5. Tahsis Kavramı	744
a. Tahsis İşlemi.....	745
b. Tahsis İşleminin Kaldırılması	747
6. Mülkiyet-Kamu Mülkiyeti Kavramları.....	748
B. KAMUSAL MALLARIN TASNİFİ	750
1. Oluşumları Açısından Kamusal Mallar	751
a. Doğal Kamusal Mallar	751
b. Sun'î (Yapay) Kamusal Mallar.....	751

2. Tahsis Cihetine Göre Kamusal Mallar	751
a. Hizmet Malları	752
b. Orta Malları	752
c. Sâhipsiz Mallar	753
C. KAMUSAL MALLARIN ÖZELLİKLERİ	753
1. Kamusal Malların Devir ve Ferağ Edilmezliği	754
2. Kamusal Malların Zaman Aşımı İle İktisap Edilmezliği	754
3. Kamusal Malların Özel Hukuk İşlemlerine Konu Olamaması	755
4. Kamusal Malların Kamulaştırılamazlığı	758
5. Kamusal Mallar Vergi Gibi Yükümlülüklerden Muafır	759
6. Kamusal Mallar Özel Bir Korumaya Tâbidir	760
D. KAMUSAL MALLARDAN YARARLANMA	760
1. Kamusal Mallardan Yararlanmanın Genel İlkeleri	760
2. Malların Türüne Göre Yararlanma Biçimleri	761
3. Özel ve Özel-İstisnâî Yararlanma	763
II. KAMULAŞTIRMA	765
A. KAMULAŞTIRMA VE İLKELERİ	765
1. Mevzuattaki Düzenlemeler	766
2. Kamulaştırmanın Temel İlkeleri	767
B. KAMULAŞTIRMANIN AŞAMALARI	772
1. Kamulaştırmada İdârî Aşamalar	772
2. Kamulaştırma İşleminde Adlî Aşama	774
C. KAMULAŞTIRMADAN VAZGEÇME VE MÂLİKİN GERİ ALMA HAKKI	778
1. Kamulaştırmadan Vazgeçme	778
2. Mâlikin Geri Alma Hakkı	779
D. KAMULAŞTIRMAYA BENZER KAVRAMLAR VE DİĞER USÛLLER	780
1. Acele Kamulaştırma	780
2. Devletleştirme	781
3. İstimval	782
4. Geçici İşgal	784
5. Kamulaştırmaz El Atma	784
III. KAMU TÛZEL KİŞİLERİNİN BÛTÇESİ	787
A. TANIM, TEMEL İLKELER VE KAVRAMLAR	787
1. Bütçenin Tanımı	787
2. Bütçenin Temel İlkeleri	787
3. Temel Kavramlar	788
B. BÛTÇE TÛRLERİ	790
1. Merkezî Yönetim Bütçesi	790
2. Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi	790
3. Mahallî İdâre Bütçesi	791
4. Özerk Bütçe	791

SEKİZİNCİ BÖLÜM
YENİ İDÂRÎ USÛLLER

I. YÖNETİMDE DEMOKRASİ VE İDÂRÎ USÛL.....	793
A. YÖNETİMDE DEMOKRASİNİN UNSURLARI	793
B. İDÂRÎ USÛLDE TEMEL İLKELER.....	796
II. BİLGİ EDİNME USÛLÜ	799
A. BİLGİ EDİNME USÛLÜNÜN KAPSAMI	799
1. Talep Edilebilecek Bilgi ve Belgeler	799
2. Başvuru Hakkı Olanlar	801
3. İdârelerin Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	802
4. Bilgi Talep Edilebilecek İdâreler	803
5. İdârelerin Bilgi Edinme Usûlüne İlişkin Yükümlülükleri	804
B. BİLGİ EDİNME HAKKININ SINIRLARI.....	804
C. BİLGİ EDİNMEDE BAŞVURU USÛLÜ	810
1. Başvuru Dilekçesi	810
2. Başvuruların Kabûlü ve Değerlendirilmesi	811
3. Başvuruların Cevaplandırılması	812
4. Bilgi veya Belgelere Erişim Usûlü ve Süresi	813
D. İTİRAZ VE İTİRAZIN İNCELENMESİ.....	814
1. İtiraz Usûlü	814
2. İtirazı Değerlendirecek Mercî.....	815
III. KAMU DENETÇİLİĞİNE BAŞVURU USÛLÜ	816
A. KURULUŞ VE GÖREVLER.....	819
1. Kamu Denetçiliği Kurumunun Kuruluşu	819
2. Kurumun Görevleri.....	820
3. Kurumun Görev Alanına Giren İdâreler.....	822
B. BAŞVURU VE İNCELEME USÛLÜ	823
1. Şikâyet Hakkı Olanlar	823
2. Başvuru Usûlü	823
3. İnceleme ve Araştırma	825
4. İnceleme ve Araştırmaya Etki Eden Haller	827
5. İnceleme ve Araştırma Sonucunda Verilecek Kararlar	828
a. Karar Türleri	828
b. Karâra İlişkin Diğer Hususlar	828
YARARLANILAN KAYNAKLAR	831
KAVRAM DİZİNİ	853